

מודל מניעה, טיפול והתמודדות- עולם הספורט

מודל זה נשען על התפיסה שמוגנות ארגונית מורכבת משני צירים שיש לקיימם ולפתחם במקביל: ציר המניעה וציר הטיפול.

1. **מניעה** - ציר המניעה עוסק ביצירת אווירה, שיח ונורמות המקדמים מוגנות, שוויון וביטחון, הן בפעילות השוטפת (אימונים, מחנות אימונים, תחרויות, נסיעות) והן בפעילות הלא פורמאלית (מסיבות, חגיגות אחרי תחרויות, לינה מחוץ לבית וכו'). מטרת ציר זה היא לייצר קריטריונים משותפים להתנהגות שיקדמו את עולם הספורט בישראל כמרחב בטוח.
2. **טיפול והתמודדות** - ציר זה עוסק במנגנוני התגובה והטיפול הראשוניים במקרה של חציית המרחב הבטוח ובביטויים שונים של אלימות מינית (הטרדה מינית על גווניה וסוגיה השונים, פגיעות מיניות, ניצול יחסי מרות וכו').

ציר המניעה

מה בפועל?

- המתודה המרכזית היא **קביעת סטנדרטים קבועים להתנהגויות לא נורמטיביות** בארגון שדורשות התייחסות כפי שנעשה בעבודת המחקר של איגוד מרכזי הסיוע וד"ר זאב לרר.
- **היכרות של מצבים וטיפוסים מטרידים** - לאור ההנחה שבכל ארגון וסביבה מתפתחים טיפוסים ומצבים אנדמיים- קרי ייחודיים למאפייני הסביבה ולתרבות הארגונית בה הם מתרחשים ("בית גידול מיוחד"), המודל מתייחס לאותם מצבים ומכיר בהם כחריגה (גם אם אינם מוגדרים חוקית כהטרדה מינית).
- **מינוי ממונות** והכשרתן.
- **פרסום תקנון** מותאם והפצתו- בשפה נגישה ובהירה לכלל קהלי היעד.
- **קיום סדנאות**, הרצאות והכשרות לקהלי היעד השונים מלמעלה למטה: הנהלה, מאמנים/ות של האגודות, מעטפת וספורטאים/יות.
- **הטמעה** - קיום סדנאות (שיועברו ע"י מרכזי הסיוע) לפחות אחת לשנה והקפדה על קיומן במחזורים ובאירועים קבועים.
- **קיום שיחות חתרן** ו/או סקרים שמודדים את תחושת הביטחון והמוגנות.

טיפול והתמודדות

מה בפועל?

- אין התעלמות- יש תגובה תואמת אירוע- טיפול בכל אירוע מ"הקטן" ל"גדול", מתוך הבנה כי הכחשה והשתקה מייצרת חוסר אמון במערכת.
- בירור התלונה- נבחין בין גורם שיפוטי בארכאות מחוץ לעולם הספורט לבין הגורם המקצועי- מקומי (המועדון, האיגוד, האגודה)- גם במקרים שמגיעים למשטרה, יש לגורם המקצועי- מקומי אחריות בהתמודדות וטיפול באירוע.
- החלטה לגבי תגובה

עקרונות התמודדות

1. הקמת פורום ייעודי או מינוי ועדה קיימת (ועדה מקצועית, משמעת, חוקה, ביקורת וכו', הכל חוץ מועדת נשים) שתהיה אמונה על נושא הטיפול והשיח סביב הנושא. כאשר מתקבלת פנייה הפורום יתכנס וינחה את תכנית הטיפול במקרה:

2. עקרונות עבודה:

- כאשר אנחנו ניגשים לטפל באירוע של פגיעה מינית, נשים את טובת הנפגע/ת במרכז. כלומר, נבטיח עבור/ה מרחב בטוח.
- עם זאת עלינו לזכור שאחריותנו היא על שני הצדדים ולכן נפרט כאן את עקרונות העבודה עם כלל המעגלים.

מעגלי התייחסות:

הנחת העבודה המרכזית היא שישנם מספר מעגלי התייחסות שיש לקחת בחשבון בטיפול בכל סוג של פגיעה מינית. ניתן להוסיף או להוריד מעגלי התייחסות על פי צורך. להלן מיפוי המעגלים המרכזיים:

1. הנפגע/ת
2. הפוגע/ת
3. מאמנת
4. במידה ומדובר בקטינים- הורים: הורי הנפגע/ת, הורי הפוגע/ת, הורים של הספורטאים/יות האחרים/ות שאינם מעורבים/ות ישירות באירוע.
5. קבוצת השווים

הנפגעת

עקרונות מנחים:

- לא להבטיח סודיות- ניתן להבטיח דיסקרטיות אך לא ניתן להבטיח סודיות.
- שקיפות והחזרת שליטה- יש לשתף הנפגעת/ת בכל שלב התהליך משום שהחוויה של פגיעה מינית היא איבוד שליטה, ובעצם אנחנו מעוניינים/ות להחזיר את השליטה על הסיטואציה.

סדר פעולות בהתמודדות עם הנפגעת/ת:

1. קביעת פגישה בתנאים מאפשרים (מיקום, זמן).
2. בירור רצון הנפגעת/ת- במידה ומדובר בקטינה- בשיתוף ההורים.
3. התייעצות עם גורמי מקצוע (מרכזי סיוע, רווחה) על מנת להחליט על תכנית הפעולה.
4. מינוי אדם (עדיף קרוב) למעקב על הקשר הרציף עם הנפגעת/ת ועדכונה/ה בנעשה.

הפוגעת

עקרונות מנחים:

- עד שלא הוכח או נקבע אחרת- האחריות שלנו היא גם כלפי הפוגעת/ת.
- עלינו להגן על הפוגעת/ת מפני שיימינג ושמעות כל עוד לא היה הליך בירור מסודר או חקירה משטרתית.
- ניתן להבטיח דיסקרטיות אך לא ניתן להבטיח סודיות.
- שקיפות- שיתוף הפוגעת/ת בכל שלב בתהליך.

סדר פעולות בהתמודדות:

1. שיחת בירור- ע"י הממונה ודמות קרובה (בהתאם לנסיבות).
2. יידוע בפרטי התהליך וקביעת שיחה נוספת.
3. דיווח על הממצאים לוועדה הממונה והתייעצות על המשך הטיפול בהתאם למה שעלה בשיחת הבירור.
4. מינוי אדם למעקב על הקשר הרציף עם הפוגעת/ת (במידה והוחלט להטיל סנקציות כמו הרחקה- עדיין יש לשמור על קשר קבוע עם הפוגעת/ת).
5. החלטה על תגובה כלשהי במידה ונמצא אשם/ אחראי לאירוע.

הורים- רלוונטי במקרים של פגיעה בקטינים

עקרון מנחה: שקיפות - אין חובת דיווח להורים ע"פ חוק עם זאת במרבית המקרים נשאף ליידוע ושיתוף ההורים (בהתחשב ברצון הנפגעת/ת), משום שיש חשיבות רבה לשיתוף ההורים מתוך תפיסתם כשותפים וכן על מנת שתשרור תחושת ביטחון מצידם.

הורי הנפגעת/ת

1. **יידוע** - שיחה ראשונית – לספר על מקרה שקרה בהתאם למה שסוכם עם הנפגעת/ת.
2. עדכון בכך שהנושא בטיפול ותיערך שיחת המשך לגבי תכנית הפעולה.
3. אין להבטיח שיינקטו סנקציות כלפי הפוגע/ת.
4. יועברו להורים כלים ראשוניים לשיחה בבית.
5. הפניית ההורים למרכז הסיוע הקרוב (התייעצות, תמיכה רגשית, קבוצות תמיכה להורים).

הורי הפוגע/ת- קטינים

1. ליידע את ההורים בשיתוף הפוגע/ת (יישקלו חריגים).
2. יועברו להורים כלים ראשוניים לשיחה בבית (כאשר התחושה היא שההורים מסוגלים לקחת אחריות ולהיות שותפים לתהליך).
3. עדכון בכך שהנושא בטיפול ותיערך שיחת המשך לגבי תכנית הפעולה.
4. הפניית ההורים לגורמים מקצועיים במידת הצורך ובהתאם לגילם.

הורי קבוצת השווים - הספורטאים/יות האחרים/ות

במידה והאירוע הוא קבוצתי או בממדים גדולים נפנה לכלל ההורים.

עקרון מנחה: ההורים ואנחנו שותפים ולכן עלינו לפעול בשקיפות ולשתפם בתהליך הבירור והטיפול. באמצעות כך נגדיל את תחושת הביטחון בנו.

בפועל: נפנה במכתב דרך **המייל** בו ניידע שהתרחש אירוע, מהם צעדי הטיפול וכן נקודות לשיח בבית.

קבוצת השווים

- יש לקיים שיח או פעילות הסברתית סביב האירוע שהתעורר בלי להיכנס לפרטי המקרה אלא להתייחס לתופעה.
- במידת הצורך ניתן לעשות הפרדה מגדרית וחשוב לקיים את השיח/ הפעילות בקבוצות קטנות.

מאמנת

- יש ליידע את המאמנת/ת במה שהתרחש- רמת הרזולוציה תיקבע בהתאם לקשר ולרצון הנפגעת/ת וההורים (במידה ומדובר בקטינה).
- פעמים רבות המאמנת/ת הוא הדמות הקרובה ביותר ולכן יש למנותו לאיש הקשר ולהעניק לו/ה כלים לליווי והתמודדות, כמו גם הפנייתו להדרכה שתינתן ע"י מרכז הסיוע הקרוב.